

Een geur van hoger honing

Birgit Verstappen (Weert, 1961), zelfstandig trainer en coach (*Broze, spiritualiteit in bedrijf*), promoveerde in 2000 op een proefschrift over ecologische theologie. Van 2007 tot 2011 was ze namens de Partij van de Dieren lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant.

HET LIED DER DWAZE BIJEN

**Een geur van hoger honing
verbitterde de bloemen,
een geur van hoger honing
verdreef ons uit de woning.
Die geur en een zacht zoemen
in het azuur bevrozen,
die geur en een zacht zoemen,
een steeds herhaald niet-noemen,
ried ons, ach roekelozen,
de tuinen op te geven,
riep ons, ach roekelozen,
naar raadselige rozen.
Ver van ons volk en leven
zijn wij naar avonturen
ver van ons volk en leven
jubelend voortgedreven.
Niemand kan van nature
zijn hartstocht onderbreken,
niemand kan van nature
in lijve de dood verduren.
Steeds heviger bezweken,
steeds helderder doorschenen,
steeds heviger bezweken
naar het ontwijkend teken,
stegen wij en verdwenen,
ontvoerd, ontlifd, ontworven,
stegen wij en verdwenen
als glinsteringen henen. –
Het sneeuwt, wij zijn gestorven,
huiswaarts omlaag gedwereld,
het sneeuwt, wij zijn gestorven,
het sneeuwt tussen de korven.**

Martinus Nijhoff (1894-1953), uit: *Verzamelde gedichten* (Bert Bakker, 1990).

Nadat ik in 2000 was gepromoveerd op ecologische theologie, gaf ik een tijdje veel lezingen. Ik sprak over gearde spiritualiteit, een term die ik sindsdien vaker terugzie – heel leuk vind ik dat. Na een lezing zei iemand tegen me: ‘Ik heb een gedicht voor je, dat daar mooi bij past.’ Het raakte mij meteen. Er zit een lekkere cadans in, het gedicht zoemt als een bij. Nog even los van de boodschap die erin zit, sprak me dát vooral direct aan: het ritme, de beelden, de klankkleur, de alliteraties: *die geur en een zacht zoemen, een steeds herhaald niet-noemen*. De woorden zingen, het gedicht komt heel dicht bij muziek.

Het is een sterk beeld: de bloemen die verbitterd raken omdat ze alleen gelaten worden. De bijen denken dat er iets anders is, iets hogers wat beter, interessanter en volmakter is. Een prachtige metafoor voor wat wij mensen makkelijk doen. We trekken weg van dat wat nabij is, op zoek naar hoger honing. Daarmee maken we het alleen maar ingewikkelder, terwijl het zo eenvoudig is. Ik moet dan aan Jezus denken die zegt: ‘Het koninkrijk Gods is er al, zien jullie het niet?’ In de *Liefdesliedjes* van Judith Herzberg, die ik ook heel mooi vind, zie je de tegenovergestelde beweging. De verliefde mensen in haar liedjes gaan niet weg van de bloemen, maar worden er juist naartoe getrokken; ze gaan erin op. *Je zoenen zijn zoeter dan honing*. We hebben soms zo weinig oog voor al die aardse dingen die het leven juist zo de moeite waard maken. De Koreaanse theologe Chung Hyun Kyung wijst daar ook op; wereldwijd ziet zij vrouwen daarmee in de weer. Wie bezoekt de zieken? Wie zorgt voor de kinderen? Wie

maakt het eten of wie bakt er een taart? Waarom waarderen we dat niet meer – ook financieel? Het is toch fantastisch als er straks na een dag hard werken iemand voor mij gekookt heeft – in dit geval een man – en dat het ook nog lekker is?

We verliezen gemakkelijk het buitengewone van het gewone aardse uit het oog. Het is al gauw saai of niet speciaal genoeg. We willen vaak meer, beter, hoger, perfecter. Nijhoff wil ons waarschuwen: uiteindelijk *dwerelen* we omlaag. Lange tijd heb ik geprobeerd via denken, studeren en abstracties antwoorden te krijgen op het leven. Door een ongeluk werd ik gedwongen om anders naar dingen te kijken, om niet af te dwalen, maar in het hier en nu te blijven. Door een val met mijn paard had ik mijn rug- en nekwervels ernstig beschadigd; ik had constant pijn. Als ik dacht ‘Nu heb ik er écht genoeg van, ik wil weg van die pijn’, dan werd de pijn juist erger. Als ik dacht ‘Oké, dit is het, ik geef het aandacht, ik ga me meer ontspannen’, dan kon ik de pijn verdragen. Het voelde als echt de diepte in gaan. Weg van het hogere, dat dan juist nietig schijnt. Dat was een fysieke les, die ook opgaat bij meer psychische thema’s. Toen mijn partner heel erg ziek werd, had ik eerst ook die neiging: we moeten zo snel mogelijk weg uit deze situatie, we moeten het oplossen. Als je zo’n situatie niet accepteert, kost die je heel veel energie. Als je je eraan overgeeft, kan er rust komen of vreugde zelfs. Dat broze, die kwetsbaarheid heeft een schoonheid en een diepte. Dan komt er liefde. We hebben het in die moeilijke tijd samen zelfs fijn gehad. Je kunt altijd wegtrekken naar iets hogers, de geur van hoger honing achterna. Je kunt ook blijven en het proberen uit te houden, je toewenden. Als je dat kunt, kan het je ook veel geven.” ●